

Infrastrukturdepartementet
Enheten för samhällets digitalisering

SOU 2021:97 Remiss om Säker och kostnadseffektiv it-drift

Pensionsmyndigheten instämmer i förslaget. Det finns stora samordningsvinster i att samla leverans av it-drift och nyttja den kapacitet och kompetens som finns inom staten idag på ett resurseffektivt sätt. Det kommer dock att innebära höga krav på leverantörsmyndigheternas förmåga att agera i rollen som professionella leverantörer av it-drift.

Pensionsmyndigheten vill därtill framföra följande.

Avsnitt 10.2 Organisering av en samordnad statlig it-drift

Pensionsmyndigheten anser att det finns en risk att de flerkundstjänster som kommer att erbjudas inom det statliga tjänsteutbudet byggs ovanpå en it-infrastruktur som inte är byggd för flerkundsdrift. Att bygga flerkundslösningar ovanpå en it-infrastruktur som initialt inte är byggd och anpassad för detta syfte kan i förlängningen leda till olika utmaningar. Ökat tryck på infrastrukturen kan leda till instabilitet och minskad skalbarhet om arkitekturen inte är anpassad. Flerkundslösningar ställer höga krav på säkerhet både utifrån flexibilitet och spårbarhet i behörighetsprocesserna och hanteringen av informationsåtkomst i den anslutande myndighetens system.

Det är stor skillnad, både vad det gäller teknik och kultur, att leverera tjänster till externa kunder och inte endast till den egna verksamheten. För att kunna göra detta på ett bra sätt krävs en arkitektur inklusive processer, förmågor osv som är anpassad för flerkundsdrift. Det krävs även kompetens hos leverantörsmyndigheten för att hantera samverkansformer med anslutande myndigheter. Detta sammantaget kommer att ställa höga krav på leverantörsmyndigheternas förmåga att agera i rollen som professionella leverantörer.

Avsnitt 10.4.3 Ett samordnat statligt tjänsteutbud ska utgå från samlade behov och befintlig förmåga

Pensionsmyndigheten saknar ett förslag på tjänstekatalogens innehåll vilket gör att det är svårt att avgöra hur användbart tjänsteutbudet kommer att bli.

Pensionsmyndigheten anser att tjänstekatalogen bör innehålla grundläggande datacentertjänster till de anslutande myndigheterna så som exempelvis rackplats eller yta i datacenter. Vidare anser Pensionsmyndigheten att dessa tjänster med fördel levereras av någon av leverantörsmyndigheterna snarare än av privata alternativ.

www.pensionsmyndigheten.se

Avsnitt 10.4.4 Behov av nya tjänster bör i första hand tillgodoses genom samordnad upphandling av privata leverantörers tjänster

Pensionsmyndigheten har en farhåga att kvaliteten i leveransen av tjänster kan bli fragmenterad om den sprids ut på för många leverantörer kopplat till att nya tjänster i första hand ska tillgodoses av privata leverantörer. Det framgår inte av betänkandet hur gränsdragningen ska göras mellan vad som är en ny tjänst respektive en tilläggstjänst till redan befintlig tjänst som levereras av en leverantörsmyndighet.

Avsnitt 10.5 Anslutning till det samordnade statliga tjänsteutbudet

Pensionsmyndigheten delar uppfattningen att anslutning ska ske på frivillig basis.

Avsnitt 11.1 Mål och syfte för en samordnad statlig it-drift

Pensionsmyndigheten befarar att det uttryckta målet att öka kostnadseffektivitet leder till ett fokus på minskning av kostnader, på bekostnad av utveckling av tjänster som gynnar de anslutande myndigheterna. Det skulle kunna hämma innovationskraft och utveckling som i sin tur påverkar Sveriges digitaliseringsstrategi och dess mål att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter.

Pensionsmyndigheten anser att för att målet att öka kostnadseffektivitet ska kunna nås behöver anslutningstakten vara högre än den anslutningskapacitet som beskrivs i betänkandet. Leverantörsmyndigheterna bör ges förutsättningar att hålla en högre anslutningstakt.

Avsnitt 11.2 Organisering av en samordnad statlig it-drift

Pensionsmyndigheten anser att utredningen underskattar den komplexitet det innebär för en organisation som är van vid att enbart leverera it-tjänster internt till den egna organisationen att utveckla sin verksamhet för att också leverera till externa kunder. Se även Pensionsmyndighetens resonemang kopplat till avsnitt 10.2 Organisering av en samordnad statlig it-drift ovan.

11.3.1 Den samordnande myndigheten

Pensionsmyndigheten ser att höga krav kommer att ställas på den samordnande myndighetens förmåga att bedriva en proaktiv och strategisk utveckling av tjänsteutbudet. Detta för att det statliga tjänsteutbudet ska möta de anslutande myndigheternas behov av moderna, innovativa tjänster för att de i sin tur ska kunna utveckla sin kärnverksamhet. Pensionsmyndigheten ser att det föreligger en risk för att det blir ett gap mellan vad leverantörsmyndigheterna vill eller kan leverera och de anslutande myndigheternas behov.

Avsnitt 11.3.2 Leverantörsmyndigheter

Pensionsmyndigheten saknar en beskrivning och analys kring vilka krav som ska ställas på leverantörsmyndigheterna när det gäller it-säkerhet.

Pensionsmyndigheten anser att leverantörsmyndigheterna bör ha i uppdrag att säkra, skydda och hjälpa anslutande myndigheter att uppfylla sina säkerhetskrav.

Då krävs att leverantörsmyndigheterna bidrar med rätt underlag och information för att anslutande myndigheter ska kunna säkerställa sina säkerhetskrav. Om varje enskild myndighet ska göra sin egen bedömning kring vilka informationsklasser som kan hanteras hos leverantörsmyndigheterna är det av stor vikt att det finns underlag,

standarder samt certifieringar kring it- och informationssäkerhet som möjliggör för anslutande myndigheter att göra analysen.

Vidare är det viktigt att löpande regelefterlevnad, risker och sårbarheter redovisas för de anslutande myndigheterna. Pensionsmyndigheten anser vidare att det bör ske genom att oberoende part genomför regelbunden granskning för att säkerställa att leverantörsmyndigheterna uppfyller de ställda it-säkerhetskraven.

Avsnitt 11.3.3 Stöd- och expertmyndigheter

Pensionsmyndigheten är positiv till stöd- och expertmyndigheter. Det ställer dock stora krav på att myndigheterna har ett stödjande förhållningssätt och bidrar till att identifiera möjligheter och lösningar.

11.5 Anslutning av myndigheter

Pensionsmyndigheten anser att processen är tydlig men att den behöver kompletteras med ett processteg för avslut av tjänst.

Avsnitt 11.9.2 Verksamhet på inköpssidan

Pensionsmyndigheten anser att det är oklart om utredningens bedömning även omfattar situationen när en nämndmyndighet köper en tjänst av en värdmyndighet som in sin tur har köpt en tjänst från det statliga tjänsteutbudet av en leverantörsmyndighet.

Avsnitt 11.10.1 Samordnande myndighet

Pensionsmyndigheten ställer sig positiv till att DIGG får uppdraget som samordnande myndighet. Pensionsmyndigheten ser också en fördel med att DIGG leder arbetet med Ena – Sveriges digitala infrastruktur för enklare samordning mellan uppdragen vilket troligen ger effektivitetsvinster. Det är viktigt att DIGG tillförs medel för att hantera det utökade uppdraget som samordnande myndighet, i synnerhet med koppling till det behov av proaktiv utveckling av den samlade tjänstekatalogen som Pensionsmyndigheten nämner under avsnitt 11.3.1 Den samordnande myndigheten.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektör Daniel Barr efter föredragning av gruppchef Anna Werius. I den slutliga handläggningen deltog avdelningschef Lena Aronsson, avdelningschef Bengt Blomberg, jurist Kristina Aili och enhetschef Mats H Pettersson. I den slutliga beredningen har även it-säkerhetschef Dan Holgersson, gruppchef Carina Carlgren, tjänsteledare Lars Bylund, domänarkitekt infrastruktur Peter Ågren, infrastrukturarkitekt Erik Carlsson, infrastrukturarkitekt Jörgen Rönnbäck, it-arkitekt Fredrik Svensson, it-strateg Goran Borozan och säkerhetsspecialist Marcus Nerhed deltagit.

Daniel Barr

Anna Werius